

Rapportage

REGIO- & PROVINCIEGEVOEL

**Onderzoek onder de Nederlandse bevolking in opdracht
van de NOS**

Maart 2019

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2019/031

Datum

Maart 2019

Opdrachtgever

NOS

Auteurs

Peter Kanne
Wietse van Engeland

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	6
1.1 Achtergrond en onderzoeksvragen.....	6
1.2 Onderzoeksverantwoording	6
2. Belangrijkste uitkomsten	9
3. Welke relatie heeft de Nederlander met zijn provincie?.....	14
3.1 Verbinding met Nederland, provincie, regio, woonplaats	14
4. Trots	17
4.1 Trots op woonplaats, regio, provincie, Nederland, Europa?.....	17
4.2 Waar is men trots op?	18
4.3 Trots in Groningen	19
4.4 Trots in Friesland.....	20
4.5 Trots in Drenthe	21
4.6 Trots in Overijssel.....	22
4.7 Trots in Gelderland	23
4.8 Trots in Flevoland	25
4.9 Trots in Utrecht	26
4.10 Trots in Noord-Holland	27
4.11 Trots in Zuid-Holland	28
4.12 Trots in Zeeland.....	30
4.13 Trots in Noord-Brabant.....	31
4.14 Trots in Limburg.....	33
4.15 De grootste provinciegenoot.....	34
5. Schaamte	36
5.1 Schaamt u zich voor de provincie?	36
5.2 Waarvoor schaamt u zich?.....	36
5.3 Schaamte per provincie	37

6.	Taal/Dialect	42
7.	Vakantie binnen of buiten de provincie.....	44
8.	Beelden over provincies	46

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en onderzoeksvragen

In opdracht van, en in samenwerking met de NOS, heeft I&O Research een onderzoek uitgevoerd naar het regio- en provinciegevoel van Nederlanders. De belangrijkste vragen in dit onderzoek:

- Wat voelen Nederlanders zich vooral? Europeaan? Nederlander? Fries? Limburger? Amsterdammer?
- Is men trots op zijn provincie? En hoe zit dat met het land, de regio of de woonplaats?
- Op welk aspect of fenomeen van de provincie is men trots?
- Schaamt men zich voor zijn provincie? Voor welk aspect of fenomeen van de provincie?
- Spreekt men de taal of het dialect van de provincie of regio?
- Welke beelden lever er over de provincie? En zijn die in de ogen van de inwoners terecht?

1.2 Onderzoeksverantwoording

Van 18 tot 28 januari 2019 voerde I&O Research dit onderzoek uit onder in totaal 24.433 Nederlanders. Het onderzoek is op twee manieren uitgevoerd:

1. In het I&O Research Panel.
2. Via de websites van de NOS en de regionale omroepen en op de Facebookpagina van de NOS.

I&O Research Panel

Via het I&O Research Panel werkten 3.557 mensen mee. Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten geen vergoeding. Deze resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. De weging is in de eerste plaats per provincie uitgevoerd en vervolgens voor het gehele bestand voor Nederland. De herweging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. De onderzoeksresultaten zijn na herweging representatief voor alle Nederlandse inwoners (18-89 jaar) voor deze kenmerken.

NOS websites

Via de NOS websites werkten 21.366 mensen mee aan het onderzoek. Deze data zijn uitsluitend gebruikt om per provincie vast te stellen waar men trots op is (paragrafen 4.3 t/m 4.14) en wie men de grootste provinciegenoot vindt (paragraaf 4.15).

De dataverzameling via NOS websites diende verder als toetsing voor de regionale verschillen, voor zover gevonden in het I&O Panel.

Respons per provincie

	I&O/ ongewogen	I&O/gewogen Nederland	I&O/gewogen	NOS ongewogen	NOS ongewogen
	#	%	#	#	%
Groningen	189	3,3%	114	1616	7,6%
Friesland	184	3,1%	108	3560	16,7%
Drenthe	191	3,1%	106	2286	10,7%
Overijssel	266	5,7%	198	1082	5,1%
Flevoland	187	4,7%	161	1835	8,6%
Gelderland	400	10,1%	348	726	3,4%
Utrecht	379	12,5%	429	838	3,9%
Noord-Holland	499	17,0%	585	1272	6,0%
Zuid-Holland	477	16,2%	558	1644	7,7%
Zeeland	113	2,9%	99	1215	5,7%
Noord-Brabant	385	12,3%	422	2357	11,0%
Limburg	287	9,2%	317	2935	13,7%
Totaal	3.557	100,0%	3.446	21.366	100,0%

Voor het grootste deel van deze rapportage maken we gebruik van de I&O Research Panel data, aangezien deze het meest representatieve beeld geven. Bij elke tabel is aangegeven welke data gebruikt zijn.

2

HOOFDSTUK

Belangrijkste uitkomsten

2. Belangrijkste uitkomsten

Verbinding het sterkst met Nederland en woonplaats, dan pas met provincie en regio

Op de vraag 'Waar voelt u zich vooral mee verbonden?' – waarop men twee antwoorden mocht geven – antwoordt 57 procent 'Nederland', gevolgd door 'mijn woonplaats' (32%), mijn provincie (21%) en mijn regio (19%).

Waar voelt u zich vooral mee verbonden?	
Nederland	57%
woonplaats	32%
provincie	21%
regio	19%
Europa	11%
wereld	8%

Provinciegevoel het sterkst in Friesland, Groningen en Limburg

De verschillen naar provincie zijn groot. In de provincies Friesland, Groningen en Limburg voelt men zich meer verbonden met de provincie dan met Nederland. In Overijssel voelt men zich net zozeer verbonden met de regio (55%) als met Nederland (56%). Waarbij men hoogstwaarschijnlijk denkt aan Twente en Salland. Terwijl men zich in provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht in sterke mate verbonden voelt met de woonplaats, wat zich laat verklaren door de grote steden met veel uitstraling in deze provincies.

Friezen, Zeeuwen, Drenten en Groningers meest trots op hun provincie

Op de vraag in hoeverre men trots is op de provincie, zien we dat Friesland – met 73 procent 'zeer trots' – er uit springt, gevolgd door Zeeland (65%), Drenthe (61%) en Groningen (60%). Op enige afstand gevolgd door Limburg (55%) en Noord-Brabant (54%).

Relatief weinig trots op de provincie vinden we in Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Holland, Flevoland, Overijssel en Gelderland. In Overijssel is men vaak trots op de regio, in Noord-Holland op Nederland en Europa.

Inwoners van Zeeland, Drenthe, Friesland, Limburg en Gelderland vinden dat hun provincie 'de mooiste van Nederland' is.

Vooraf trots op natuur en mentaliteit

Waar mensen trots op zijn is op twee manieren gevraagd: in de eerste plaats op een gestandaardiseerde manier, daarna op maat, met antwoorden die alleen voor die provincie gelden. Ook hier kon men maximaal twee antwoorden geven.

Met de gestandaardiseerde vraagstelling zien we dat Nederlanders – als ze enige trots voor hun provincie voelen – vooral trots zijn op de natuur in hun provincie en de mentaliteit van hun provinciegenoten. Daarna volgen 'binnenstad/stadsgezicht', 'cultuur en traditie' en 'bedrijf en economie'. Opvallend laag scoren sport en personen. We zien ook hier grote verschillen naar provincie:

- De **natuur** wordt vooral gewaardeerd in Zeeland, Gelderland en Drenthe.
- De **mentaliteit** van de mensen is een belangrijke verbindende factor in Friesland, Drenthe en Overijssel.
- **Binnenstad en gebouwen** maken inwoners van Groningen en Utrecht vaak trots.
- Trots op **cultuur en traditie** is men bovengemiddeld in Friesland en Limburg.
- Het **bedrijfsleven** wordt vooral gewaardeerd in Noord-Brabant.
- **Taal of dialect** zijn trotsmakers in Friesland en Limburg (waar ruim de helft tot twee derde die taal altijd of meestal ook spreekt).

Waar bent u trots op, als het gaat om uw provincie of regio? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Natuur	33%	24%	29%	59%	45%	37%	56%	40%	30%	26%	57%	23%	30%
Mentaliteit van de mensen	26%	36%	48%	48%	48%	11%	27%	13%	25%	20%	33%	38%	27%
Binnenstad / stadsgezicht / gebouw	19%	36%	15%	11%	18%	13%	13%	29%	22%	22%	14%	15%	13%
Cultuur / traditie / evenement / kunst / muziek	17%	16%	35%	16%	18%	8%	18%	14%	13%	14%	10%	21%	34%
Bedrijf / economie	11%	7%	5%	3%	6%	11%	8%	9%	13%	13%	12%	22%	5%
Taal / dialect	7%	9%	31%	11%	10%	4%	5%	1%	4%	3%	9%	7%	21%
Sport / sportclub	4%	2%	3%	4%	6%	2%	2%	3%	4%	5%	3%	4%	2%
Eten / specialiteit	3%	0%	2%	0%	0%	1%	0%	2%	2%	2%	7%	5%	7%
Persoon	2%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	1%	0%	2%	2%
Ik ben niet trots	19%	10%	3%	11%	14%	23%	22%	25%	24%	29%	7%	10%	10%
Weet niet	6%	5%	1%	1%	5%	9%	7%	8%	6%	7%	1%	4%	3%

Jongeren trots op provinciale nuchterheid; ouderen op natuur

Voor elke provincie is daarna de vraag 'op welk fenomeen uit de provincie ... bent u het meest trots' gesteld, maar nu met een lijst antwoorden die (kunnen) gelden voor deze specifieke provincie. Zo zijn namen van voetbalclubs, natuurgebieden of specifieke streekgebonden verschijnselen (heide, duinen, noaberschap, bourgondische levensstijl, carnaval, etc.) aangeboden voor die provincies waar dat voor geldt.¹ Voor de specifieke lijsten per provincie verwijzen we naar hoofdstuk 4. Hier willen we enkele opvallende patronen vermelden.

Natuur, weidsheid, heide, zee, kust: hoe ouder, hoe trotser

Naarmate men ouder is, is men vaker trots op de natuur: 'de ruimte, de weidsheid van het landschap' (Groningen), 'heide, bos' (Drenthe), 'natuur, landschap, ruimte, water' of 'coulisselandschap' (Overijssel en Flevoland), 'natuurgebieden, zoals...' (Gelderland, Noord-Brabant en Limburg), 'zee, kust, duinen' (Noord-Holland, Zuid-Holland).

In Zeeland zijn ook de jongeren trots op de zee, kust en duinen.

Nuchterheid: vooral in de noordelijke en oostelijke provincies, vooral onder jongeren

Een opvallend verschijnsel is dat 'nuchterheid' – wel in alle lijstjes standaard aangeboden – bij de eerste drie 'trots-totems' verschijnt in de noordelijke provincies Groningen (op afstand nummer 1, met 50%), Drenthe, gedeeld eerste met 29%), Friesland (op 2 met 23%), Noord-Holland (op 2 met 20%), Overijssel (op 3, met 25%) en Zeeland (op 2 met 22%).

Vanaf Gelderland (op 7 met 13%) wordt aan nuchterheid minder belang gehecht en scoort het minder dan 10%, met als laagste score Limburg: positie 9 met 4%.

Jongeren hechten in alle provincies meer waarde aan nuchterheid dan ouderen. Gemiddeld noemen jongeren (18-24 jaar) nuchterheid 1,5 keer vaker dan gemiddeld en soms wel twee keer vaker dan ouderen.

¹ De lijst is voortgekomen uit een vooronderzoek door I&O Research en aanvullingen van de redacties van de regionale omroepen.

Steden: vooral jongeren zijn er trots op

Trots op de hoofdstad of andere grote stad is men vooral in Utrecht (stad Utrecht, op 1 met 35%), Groningen (stad Groningen, op 3 met 26%), Zuid-Holland (Rotterdam op 2, met 18%, Den Haag op 9 met 8%) en Gelderland (Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn samen op 6 met 14%).

Voor Groningen, Utrecht en Rotterdam geldt dat jongeren (tot 34 jaar) daar beduidend trotser op zijn dan ouderen.

Voor Amsterdam, Den Haag en andere steden zien we dit patroon niet.

Voetbalclubs maken jongeren in Groningen, Utrecht, Drenthe en Zuid-Holland trots

Hoewel de voetbalclubs over het algemeen niet erg hoog in de lijstjes eindigen (meestal nog net in de top 10), zien we hierop een aantal uitzonderingen: Feyenoord staat in Zuid-Holland op 3 met 14%, FC Utrecht op 6 met 10% en Ajax op 7 eveneens met 10%. Ook PSV (op 9 met 8%), FC Twente (op 7 met 9%) en FC Emmen (op 9 met 8%) dragen aardig bij aan de provincietrots.

Ook hier zien we weer dat dit voor jongeren anders ligt dan voor ouderen: FC Groningen, FC Utrecht, FC Emmen en Feyenoord eindigen onder de 18-24-jarigen in de betreffende provincies op een tweede of derde plaats; PSV staat onder de Brabantse jongeren op 5.

De grootste provinciegenoot

Op de vraag 'Wie is voor u de grootste provinciegenoot?' kunnen vooral Friezen en Zeeuwen een antwoord geven. Dit zijn ook provincies waar een duidelijke 'winnaar' naar voren komt: in Zeeland wordt Michiel de Ruyter door 45 procent genoemd en in Friesland wordt Grutte Pier als de grootste Fries genoemd, door 36 procent van degenen die iemand konden noemen .

Degenen die het meest genoemd werden als grootste provinciegenoot zijn Michiel de Ruyter (Zeeland), Grutte Pier (Friesland), Herman Finkers (Overijssel), Guus Meeuwis (Noord-Brabant), Ede Staal (Groningen) en Toon Hermans (Limburg).

Men schaamt zich nauwelijks; maar als men zich schaamt is het voor de mentaliteit

Terwijl gemiddeld driekwart van de Nederlanders op zijn minst een beetje trots is op zijn of haar provincie (waarvan 41% 'zeer trots'), zegt 29 procent zich voor de provincie te schamen (waarvan 7% 'zeer').

Als men zich schaamt dan betreft dat de **mentaliteit** van de provinciegenoten: 13 procent van alle Nederlanders schaamt zich hiervoor. In Zeeland geldt dat zelfs voor 18 procent. ("bekrompen, niet openstaand voor nieuwe ideeën of buitenlanders", "Ons kent ons mentaliteit van sommige kerkelijke stromingen")

De **Friese taal** is in Friesland een van de grote trotsmakers en ruim de helft zegt het altijd of meestal te spreken. Maar voor de niet-Friezen die in de provincie wonen is het niet altijd makkelijk. In Friesland schaamt maar liefst 14 procent zich voor de Friese taal (tegen 4% gemiddeld).

Waarom? "Dat men ervan uitgaat dat je Fries spreekt", "Diepfriezen die weigeren Nederlands te praten". In Flevoland schaamt men zich relatief vaak voor de **binnenstad of gebouwen** (7% versus 3% gemiddeld): "Alles is zo strak en recht ingericht, mist romantiek".

Verkeerd beeld van Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland, Limburg en Zeeland

Inwoners van Groningen, Flevoland, Friesland, Drenthe, Limburg en Zeeland zijn weliswaar trots op hun provincie, maar vinden vaak dat 'mensen buiten onze provincie een verkeerd beeld hebben van onze provincie'. Ze vinden dat hun provincies worden neergezet middels negatieve stereotypering. Er is onvoldoende aandacht voor hun provincie van de landelijke media en nog minder van de landelijke politiek.

Een beetje hebben ze dat misschien ook aan zichzelf te danken, want de helft tot twee derde van de inwoners van deze provincies is het eens met de stelling 'In onze provincie zijn we te bescheiden'.

3

HOOFDSTUK

Welke relatie heeft de Nederlander met zijn provincie

3. Welke relatie heeft de Nederlander met zijn provincie?

3.1 Verbinding met Nederland, provincie, regio, woonplaats

Over het algemeen is de verbinding van Nederlanders het sterkst met Nederland en met hun woonplaats. Op de vraag 'Waar voelt u zich vooral mee verbonden?' – waarop men twee antwoorden mocht geven – antwoordt 57 procent 'Nederland', gevolgd door 'mijn woonplaats' (32%), mijn provincie (21%) en mijn regio (19%). Maar er zijn verschillen tussen de provincies: in Groningen, Friesland, Drenthe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg is de verbondenheid met de provincie groot. Die verbondenheid met de provincie vinden we niet in Overijssel en Flevoland: daar is respectievelijk de verbondenheid met de regio en met Nederland relatief groot. In provincies als Gelderland, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland is de verbondenheid met de woonplaats groot.

Tabel 3.1

Waar voelt u zich vooral mee verbonden? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

2 antwoorden mogelijk	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Nederland	57%	44%	43%	55%	56%	74%	59%	67%	63%	66%	53%	51%	43%
woonplaats	32%	22%	20%	20%	26%	28%	34%	39%	36%	41%	10%	33%	28%
provincie	21%	56%	67%	36%	8%	10%	12%	8%	5%	5%	51%	41%	49%
regio	19%	13%	13%	23%	55%	4%	25%	14%	26%	16%	24%	14%	13%
Europa	11%	12%	11%	8%	12%	11%	12%	13%	14%	11%	11%	11%	11%
wereld	8%	8%	8%	7%	7%	11%	8%	10%	11%	11%	7%	7%	10%
ander land	2%	2%	0%	1%	0%	5%	1%	2%	2%	2%	3%	0%	1%
anders	3%	2%	1%	7%	1%	5%	3%	6%	4%	2%	7%	3%	2%
geen van deze	2%	3%	0%	2%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	0%	2%	2%

Tabel 3.2

Hoe sterk voelt u zich verbonden met...? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

% (sterk) verbonden	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Nederland	78%	73%	81%	78%	83%	78%	77%	85%	82%	82%	77%	80%	66%
...uw woonplaats	65%	71%	54%	63%	70%	53%	65%	62%	66%	65%	59%	69%	68%
...uw regio	57%	67%	68%	68%	72%	36%	51%	46%	54%	48%	69%	70%	65%
...uw provincie	44%	68%	74%	61%	37%	30%	33%	31%	34%	28%	71%	61%	67%
Europa	38%	33%	39%	37%	41%	34%	34%	42%	43%	38%	32%	36%	34%

In Groningen, Friesland, Drenthe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg is de verbondenheid met de provincie groot. Wanneer we mensen die geboren zijn in de provincie waar ze nu wonen vergelijken met mensen die naar die provincie verhuisd zijn, zien we verschillen in verbondenheid. In alle provincies voelen mensen die in die provincie geboren zijn zich meer verbonden dan mensen die er zijn komen. Het verschil tussen beide groepen provincie-bewoners verschilt wel: van een verschil van meer dan 40 procent in Limburg tot een zeer klein verschil in Zuid-Holland.

Tabel 3.3

Hoe sterk voelt u zich verbonden met uw provincie? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL		Groningen		Friesland		Drenthe		Overijssel		Flevoland		Gelderland	
	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd
(zeer) sterk	54%	33%	78%	51%	82%	63%	83%	43%	42%	29%	45%	26%	40%	26%
Niet sterk maar ook niet zwak	31%	43%	16%	36%	12%	30%	15%	48%	36%	54%	34%	47%	46%	51%
zwak/niet verbonden	13%	23%	5%	13%	5%	7%	2%	8%	21%	17%	18%	26%	13%	22%

Tabel 3.3

Hoe sterk voelt u zich verbonden met uw provincie? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL		Utrecht		Noord-Holland		Zuid-Holland		Zeeland		Noord-Brabant		Limburg	
	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd	Geboren	Verhuisd
(zeer) sterk	54%	33%	42%	26%	41%	27%	29%	24%	89%	51%	73%	44%	75%	32%
Niet sterk maar ook niet zwak	31%	43%	39%	39%	38%	45%	49%	39%	9%	34%	21%	41%	17%	31%
zwak/niet verbonden	13%	23%	20%	33%	21%	27%	21%	36%	3%	15%	5%	14%	6%	28%

4

HOOFDSTUK

Trots

4. Trots

4.1 Trots op woonplaats, regio, provincie, Nederland, Europa?

Op de vraag in hoeverre men trots is op de provincie zien we dat Friesland – met 73 procent 'zeer trots' – er uit springt, gevolgd door Zeeland (65%), Drenthe (61%) en Groningen (60%). Op enige afstand gevolgd door Limburg (55%) en Noord-Brabant (54%).

Relatief weinig trots op de provincie vinden we in Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Holland, Flevoland, Overijssel en Gelderland.

Tabel 4.1

In hoeverre bent u trots op uw provincie? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

uw provincie	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
steeds zeer	14%	27%	33%	22%	15%	11%	9%	4%	8%	6%	29%	19%	27%
soms zeer	27%	33%	40%	39%	24%	24%	26%	23%	24%	19%	36%	35%	28%
soms een beetje	34%	24%	23%	27%	42%	33%	36%	40%	39%	38%	27%	31%	31%
nooit	19%	10%	3%	11%	14%	23%	22%	25%	24%	29%	7%	10%	10%
Weet niet	6%	5%	1%	1%	5%	9%	7%	8%	6%	7%	1%	4%	3%

In Overijssel is men vaak trots op de regio, in Utrecht en Noord-Holland op Nederland en Europa. In Groningen, Friesland, Drenthe, Gelderland, Zeeland en Limburg zeggen mensen even vaak zeer trots op hun provincie als op Nederland.

Tabel 4.2

In hoeverre bent u trots op ...? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

zeer trots op	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Nederland	59%	55%	62%	55%	64%	65%	56%	56%	65%	62%	60%	59%	49%
...uw woonplaats	55%	60%	54%	57%	64%	49%	60%	49%	56%	50%	53%	58%	54%
...uw regio	49%	58%	63%	65%	66%	40%	48%	35%	44%	39%	66%	57%	51%
...uw provincie	41%	60%	73%	61%	39%	35%	35%	27%	31%	25%	65%	54%	55%
Europa	38%	33%	39%	37%	41%	34%	34%	42%	43%	38%	32%	36%	34%

4.2 Waar is men trots op?

Waar mensen trots op zijn is op twee manieren gevraagd: in de eerste plaats op een gestandaardiseerde manier, daarna op maat, met antwoorden die alleen voor die provincie gelden. Ook hier kon men maximaal twee antwoorden geven.

Met de gestandaardiseerde vraagstelling zien we dat Nederlanders – als ze enige trots voor hun provincie voelen – vooral trots zijn op de natuur in hun provincie en de mentaliteit van hun provinciegenoten. Daarna volgen 'binnenstad/stadsgezicht', 'cultuur en traditie' en 'bedrijf en economie'. Opvallend laag scoren sport en personen. We zien ook hier grote verschillen naar provincie:

- De **natuur** wordt vooral gewaardeerd in Zeeland, Gelderland en Drenthe.
- De **mentaliteit** van de mensen is een belangrijke verbindende factor in Friesland, Drenthe en Overijssel.
- **Binnenstad en gebouwen** maken inwoners van Groningen en Utrecht vaak trots.
- Trots op **cultuur en traditie** is men bovengemiddeld in Friesland en Limburg.
- Het **bedrijfsleven** wordt vooral gewaardeerd in Noord-Brabant.
- **Taal of dialect** zijn trotsmakers in Friesland en Limburg (waar ruim de helft tot twee derde die taal altijd of meestal ook spreekt).

Tabel 4.3

Waar bent u trots op, als het gaat om uw provincie of regio? (basis: I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Natuur	33%	24%	29%	59%	45%	37%	56%	40%	30%	26%	57%	23%	30%
Mentaliteit van de mensen	26%	36%	48%	48%	48%	11%	27%	13%	25%	20%	33%	38%	27%
Binnenstad / stadsgezicht / gebouw	19%	36%	15%	11%	18%	13%	13%	29%	22%	22%	14%	15%	13%
Cultuur / traditie / evenement / kunst / muziek	17%	16%	35%	16%	18%	8%	18%	14%	13%	14%	10%	21%	34%
Bedrijf / economie	11%	7%	5%	3%	6%	11%	8%	9%	13%	13%	12%	22%	5%
Taal / dialect	7%	9%	31%	11%	10%	4%	5%	1%	4%	3%	9%	7%	21%
Sport / sportclub	4%	2%	3%	4%	6%	2%	2%	3%	4%	5%	3%	4%	2%
Eten / specialiteit	3%	0%	2%	0%	0%	1%	0%	2%	2%	2%	7%	5%	7%
Persoon	2%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	1%	0%	2%	2%
Ik ben niet trots	19%	10%	3%	11%	14%	23%	22%	25%	24%	29%	7%	10%	10%
Weet niet	6%	5%	1%	1%	5%	9%	7%	8%	6%	7%	1%	4%	3%

4.3 Trots in Groningen

De Groninger nuchterheid is iets waar veel Groningers trots op zijn (tabel 4.4). Jongeren in Groningen zijn nog vaker trots op deze nuchterheid dan oudere Groningers. Een deelnemer aan het onderzoek omschreef de Groninger als: 'een beetje stug, rechttoe rechtaan, maar vriendelijk en menselijk.' Ook anderen zijn trots op de betrouwbaarheid van hun provinciegenoten en bereidheid om elkaar te helpen.

Oudere Groningers zijn vaker trots op de ruimte en weidsheid van het Groninger landschap. De stad Groningen en FC Groningen maakt vaker de jongeren trots. De binnenstad van Groningen wordt omschreven als 'esthetisch zeer aantrekkelijk, fijn compact en beschikt over alles wat je in een grote stad kan wensen.' Ook worden de fietsvriendelijkheid en het culturele aanbod van de stad Groningen genoemd. Men is er trots op dat wat betreft muziek en cultuur de stad Groningen een centrum functie in de regio heeft en er een zeer divers aanbod aan cultuur is.

De geschiedenis en cultureel erfgoed maken vaker ouderen trots. Ook Groningers die het Gronings zelf niet spreken weten het te waarderen: 'Ik spreek het Gronings zelf niet. Maar wanneer ik het hoor voel ik verbondenheid.' Tenslotte wordt Ede Staal wordt het vaakst als de 'grootste Groninger' genoemd.

Tabel 4.4

Hieronder ziet u een aantal zaken waar Groningers trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Groningen bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis: alle respondenten uit Groningen, I&O Panel en NOS data, n = 1.805)

	Totaal %	18-24 %	25-34 %	35-49 %	50-64 %	65+ %
Nuchterheid	50%	64%	56%	45%	49%	46%
Ruimte, weidsheid van het landschap	34%	11%	22%	40%	40%	37%
Stad Groningen	26%	42%	40%	28%	20%	13%
Rust	15%	14%	14%	13%	17%	15%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	14%	5%	13%	15%	15%	19%
Taal / dialect	14%	13%	14%	12%	13%	17%
Strijd tegen de gaswinning	10%	5%	7%	10%	9%	15%
FC Groningen (voetbal)	9%	16%	11%	9%	9%	6%
Gemeenschapszin	5%	4%	5%	6%	4%	5%
Humor	4%	8%	3%	4%	4%	5%
Onze muziek / onze bands	2%	1%	1%	3%	1%	3%
Onze sporthelden	1%	2%	0%	1%	1%	0%
Anders	1%	2%	2%	1%	1%	1%
Geen van deze	2%	1%	2%	1%	2%	3%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	1%	0%

4.4 Trots in Friesland

Veel Friezen zijn trots op hun taal, 59 procent noemt dit als een van de twee dingen waar ze het meest trots op zijn. Jongeren zijn relatief vaak op de Friese taal, net zoals ze ook vaker trots zijn op de nuchterheid van hun provinciegenoten. Over de taal zegt iemand: 'Een aparte taal geeft je het gevoel dat je toch wat anders bent dan de rest van Nederland'. Ouderen noemen vaker de natuur, de weidsheid van het landschap en de Elfstedentocht als zaken waar ze trots op zijn. Grutte Pier wordt het vaakst als grootste Fries genoemd.

Uit open antwoorden op de vraag waar men trots op is bleek dat veel Friezen trots zijn op hun steden en met name op Leeuwarden: 'Leeuwarden is een grote stad, maar alles is op loopafstand en dat is heel fijn en bijzonder.' Er wordt opgemerkt dat Leeuwarden in de afgelopen jaren erg is veranderd in positieve zin en dat er nu een mooie historische binnenstad is waar oud en nieuw elkaar ontmoeten.

Daarnaast is men vaak trots op de Friese cultuur en het saamhorigheidsgevoel. Leeuwarden als culturele hoofdstad, Friese tradities zoals kaatsen, skûtsjesilen, Sûkerbôle, en Fryske dumkes maken Friezen trots. Ook noemt men vaak de mentaliteit van de Friezen: gemeenschapszin, nuchterheid, betrouwbaarheid, warm, verbonden, recht door zee, rustig, saamhorig, trots. Zoals een respondent het verwoordt: 'De meeste mensen in mijn omgeving zijn gewoon nuchter en wij houden ons vast aan tradities en dingen die bij onze provincie horen. De wereld wordt al gek genoeg dus laten wij maar normaal blijven doen en zoveel mogelijk de dingen behouden. 'Doch mar gewoan, dan dochst al gek genôch'.

Tabel 4.5

Hieronder ziet u een aantal zaken waar sommige Friezen trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Friesland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Friesland, I&O Panel en NOS data, n = 3744)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Friese taal	59%	66%	63%	60%	57%	54%
Nuchterheid	23%	35%	33%	22%	19%	14%
Natuur / landschap / ruimte / water	21%	10%	18%	25%	25%	24%
Elfstedentocht	18%	17%	16%	15%	17%	22%
Friese sporten (skûtsjesilen, kaatsen, fierljeppen, etc.)	16%	13%	16%	16%	18%	15%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	13%	10%	12%	18%	13%	12%
Gemeenschapszin ("mienskip")	11%	9%	14%	11%	10%	11%
Ruimte, weidsheid van het landschap	9%	4%	4%	7%	12%	14%
Culturele hoofdstad (Leeuwarden in 2018)	5%	4%	2%	4%	7%	6%
Rust	4%	3%	3%	2%	5%	6%
SC Heerenveen (voetbal)	4%	6%	5%	2%	3%	4%
Steden (Leeuwarden, Sneek, Bolsward, etc.)	3%	3%	3%	2%	2%	4%
SC Cambuur (voetbal)	2%	3%	1%	1%	1%	2%
Festivals (Oerol, Into the Great Wide Open, etc.)	1%	2%	1%	1%	1%	1%
Humor	1%	2%	1%	1%	1%	0%
Onze muziek / onze bands	1%	1%	0%	1%	1%	1%
Onze sporthelden	1%	2%	1%	1%	1%	1%
Anders	2%	3%	1%	3%	2%	2%
Geen van deze	1%	0%	0%	1%	1%	1%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	0%	0%

4.5 Trots in Drenthe

In Drenthe is men vaak trots op de heide, bos en op de Drentse nuchterheid. De nuchterheid wordt met name gewaardeerd door jongeren, evenals sportevenementen als de TT van Assen en het voetbal van FC Emmen: 'Dat FC Emmen de eredivisie heeft bereikt, terwijl we een relatief kleine club zijn'. Oudere Drenten zijn vaker trots op de natuur van hun provincie, zoals de heide en bos en de ruimte. Daniel Lohues wordt het vaakst genoemd als 'de grootste Drent' en in open antwoorden wordt hij ook genoemd als iemand waar men trots op is: 'Artiesten zoals Daniel Lohues weet perfect zaken te verwoorden in het dialect'.

In open antwoorden op de vraag waar men trots op is wordt het Drents genoemd: 'Mooie taal het Drents. Je kan je verstaanbaar maken in je eigen taal/dialect in Groningen, Overijssel, Gelderland en ook in het Duits grensgebied'. De mentaliteit van de provinciegenoten wordt ook gewaardeerd: 'Men groet elkaar tenminste en als je hulp nodig hebt nodig willen ze elkaar best helpen!' en: 'Een echte Drent is nuchter en behulpzaam. De hijgerige mentaliteit die zo normaal is geworden gaat nog steeds voorbij aan de vriendelijke Drent'. De grote trotsmaker is ook in de open antwoorden de natuur en het landschap van de provincie: 'De vele bossen, heidevelden en kleine dorpjes geven je het gevoel even terug te zijn in de tijd van Wim Sonneveld liedje "op het tuinpad van mijn vader". Een ander is er trots op dat mensen uit andere provincies speciaal naar Drenthe toekomen voor de natuur: 'Als mensen uit andere delen van het land je wijzen op hoe mooi de Drentse natuur is en dat ze er speciaal voor een vakantie of een lang weekend plannen, dan is de Drentse natuur iets om te koesteren'. Gelukkig leidt het toerisme nog niet tot teveel drukte, want: 'Je kunt hier lekker naar buiten zonder hele hordes mensen tegen te komen in het bos'.

Tabel 4.6

Hieronder ziet u een aantal zaken waar sommige Drenthe trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Drenthe bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Drenthe, I&O Panel en NOS data, n = 2.477)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Heide, bos	29%	17%	32%	29%	32%	29%
Nuchterheid	29%	37%	40%	30%	29%	25%
Ruimte	19%	12%	9%	19%	23%	20%
Gemeenschapszin / Naoberschap	18%	9%	17%	19%	19%	19%
Dialect	17%	15%	16%	17%	14%	20%
Rust	17%	12%	17%	16%	20%	18%
TT Assen	14%	25%	17%	16%	13%	9%
Dorpen	9%	9%	11%	10%	8%	10%
FC Emmen (voetbal)	8%	28%	11%	9%	5%	4%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	8%	3%	5%	9%	10%	9%
Cultuur	4%	3%	1%	3%	4%	4%
Historie	4%	0%	2%	4%	3%	7%
Hunebedden	4%	4%	6%	4%	3%	5%
Bartje	2%	3%	2%	1%	3%	4%
Steden (Emmen, Assen, etc.)	2%	1%	4%	1%	0%	2%
Humor	1%	8%	0%	1%	1%	0%
Onze muziek / onze bands	1%	1%	2%	1%	1%	2%
Onze sporthelden	0%	2%	1%	0%	0%	0%
Anders	2%	0%	3%	2%	1%	2%
Geen van deze	1%	0%	0%	1%	2%	2%
Weet ik niet	0%	1%	0%	0%	1%	0%

4.6 Trots in Overijssel

De natuur, gemeenschapszin en nuchterheid maken de inwoners van Overijssel trots. Ook in Overijssel zien we hetzelfde patroon: ouderen zijn vaker trots op de natuur, zoals het coulisselandschap van Overijssel. Jongeren zijn vaker trots op Grolsch en de nuchterheid en tradities van hun provincie.

Inwoners van Overijssel zijn dus vaak trots op het landschap van hun provincie. Dit blijkt ook uit open antwoorden op de vraag 'waar bent u trots op als het gaat om uw provincie?' Men is trots op het Coulisselandschap, de meren, bossen, zandverstuivingen, rivieren: 'alles is te vinden in Overijssel'. Bovendien is alles goed bereikbaar: 'Binnen een kwartier ben je in de natuur, maar ook binnen een kwartier in het centrum'. Waar is men Overijssel verder nog meer trots op? Uit open antwoorden blijkt dat inwoners van Overijssel trots zijn op de agrarische bedrijven in hun provincie: 'De agrarische bedrijven die zich in deze moeilijke periode moeten zien staande te houden en de agrariërs die het mentaal moeten zien klaar te spelen met alle ingrijpende beslissingen'. Verder worden de tradities in Overijssel en het voetbal van FC Twente en Heracles Almelo genoemd als dingen men trots maakt.

Tabel 4.7

Hieronder ziet u een aantal zaken waar sommige inwoners van Overijssel trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Overijssel bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Overijssel, I&O Panel en NOS data, n = 1.348)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Natuur / landschap / ruimte / water	33%	18%	28%	31%	35%	39%
Gemeenschapszin (Noaberschap)	26%	27%	24%	25%	28%	26%
Nuchterheid	25%	31%	32%	28%	23%	16%
Tradities paasvuren / midwinterhoornblazen / ambachten / dorps- en volksfeesten	19%	34%	16%	22%	18%	12%
Coumisselandschap	13%	0%	7%	9%	17%	20%
Taal / dialect	10%	10%	11%	9%	12%	9%
FC Twente (voetbal)	9%	8%	15%	5%	8%	12%
Rust	9%	3%	3%	14%	8%	6%
Hanzesteden	5%	3%	6%	6%	3%	6%
Historie van de regio's	5%	0%	7%	5%	5%	4%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	5%	0%	4%	5%	6%	5%
Grolsch	4%	19%	5%	4%	4%	1%
Heracles Almelo (voetbal)	4%	10%	6%	3%	3%	3%
Humor	4%	4%	4%	4%	4%	3%
IJssel (rivier)	4%	3%	2%	3%	4%	6%
Grote steden (Enschede, Hengelo, Almelo, Zwolle, etc.)	3%	2%	4%	2%	2%	5%
Go Ahead Eagles (voetbal)	2%	1%	2%	2%	1%	3%
Innovatieve bedrijven	2%	6%	3%	2%	1%	1%
Streekgerechten (Balkenbrij, baklever-bakbloedworst, kniepertjes)	2%	2%	4%	3%	1%	2%
Campings	1%	0%	2%	0%	1%	2%
Horeca (cafés, restaurants, hotels)	1%	3%	3%	2%	1%	0%
Landgoederen	1%	0%	0%	0%	1%	2%
PEC Zwolle (voetbal)	1%	0%	1%	1%	2%	2%
Onze muziek / onze bands	0%	1%	0%	0%	0%	1%
Onze sporthelden	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Anders	1%	0%	2%	1%	0%	2%
Geen van deze	2%	0%	0%	3%	3%	1%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	0%	1%

Tenslotte is men Overijssel ook trots op het Twents: 'Twents klinkt zo lekker no-nonsense'. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Herman Finkers het vaakst als grootste inwoner van Overijssel wordt genoemd.

4.7 Trots in Gelderland

Ouderen in Gelderland zijn vaker trots op de natuurgebieden dan jongeren. De jongeren in Gelderland zijn vaker trots op de steden, de nuchterheid van Gelderland en zijn vaker trots op De Graafschap. Ook zijn veel mensen in Gelderland trots op de gemoedelijkheid van mensen in hun provincie en zijn ze trots op hun geschiedenis en cultureel erfgoed. Karel van Gelre wordt het vaakst als de grootste Gelderlander genoemd, maar inwoners van Gelderland vinden het moeilijk om echt een persoon als grootste Gelderlander aan te wijzen.

Steden in Gelderland werden veel door jongeren genoemd als iets waar ze trots op zijn. Ook in de open antwoorden werden de steden vaak genoemd, met name hun oude centrum: 'De binnenstad van Arnhem is gezellig en vrijwel elke winkelketen kun je er wel vinden. Ook heeft Arnhem veel historie (o.a. de Tweede Wereldoorlog) en oude gebouwen' en: 'Wageningen is klein en gezellig, de universiteit betekent veel voor de stad en andersom'. Tegelijk wordt er opgemerkt dat het in de steden in Gelderland wel rustiger is dan in de randstad en dat veel van de Gelderse steden ook een groen karakter hebben.

Tabel 4.8

Hieronder ziet u een aantal zaken waar sommige Gelderlanders trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Gelderland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Gelderland, I&O Panel en NOS data, n =1.126)

	Totaal %	18-24 %	25-34 %	35-49 %	50-64 %	65+ %
Natuurgebieden (Veluwe en dergelijke)	49%	18%	60%	50%	49%	59%
Gemoedelijkheid	20%	19%	18%	19%	21%	22%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	17%	5%	19%	21%	21%	15%
Gemeenschapszin / noaberschap	16%	14%	15%	12%	16%	19%
Rust	14%	7%	8%	12%	20%	15%
Steden (Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, etc.)	14%	19%	23%	18%	9%	6%
Nuchterheid	13%	31%	10%	11%	8%	13%
Universiteiten (Wageningen Universiteit, Radboud Universiteit)	7%	11%	6%	7%	4%	7%
Taal / dialect	6%	13%	4%	2%	7%	8%
De Graafschap (voetbal)	5%	15%	1%	6%	2%	3%
Diversiteit	4%	2%	4%	4%	4%	5%
Innovatie / innovatieve bedrijven	4%	3%	5%	5%	4%	2%
Wilde dieren	3%	4%	4%	3%	3%	1%
Humor	2%	5%	0%	2%	3%	2%
Onze muziek / onze bands	2%	2%	3%	2%	1%	1%
Vitesse (voetbal)	2%	0%	4%	3%	4%	0%
NEC (voetbal)	1%	2%	0%	2%	1%	2%
Onze sporthelden	1%	5%	0%	0%	1%	0%
Anders	3%	4%	4%	4%	2%	3%
Geen van deze	4%	5%	2%	4%	5%	2%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	0%	1%

De provinciegenoot wordt vaak genoemd als iets waar men trots op is. In Gelderland weet men van aanpakken, laten ze zich niet snel gek maken en staan mensen voor elkaar klaar: 'Mensen kijken hier nog naar elkaar om', 'De mensen zijn hier nuchter en staan voor elkaar klaar'. Daarnaast waardeert men het dialect in de provincie: 'Met de meeste mensen kan ik gewoon lekker Achterhoeks praten' en: 'In je eigen taal voel je je thuis'.

De natuur van Gelderland werd ook in de open antwoorden veel genoemd: 'De Veluwe, de mooie heide, prachtige boerenbedrijven waar de koeien nog buiten lopen, Sonsbeek, Posbank en schitterende wandel- en fietsroutes in de provincie' en: 'Gelderland is de grootste provincie met gebieden als de Achterhoek, De Betuwe en de Veluwe, het Rivierengebied, De Flevopolder(s). Wat een rijkdom aan natuur om heerlijk rond te struinen'.

Verder wordt de bedrijvigheid in de provincie, met zijn goede economie en innovatieve bedrijven genoemd. Tenslotte zijn mensen in Gelderland ook trots op de evenementen in hun provincie de vier daagse van Nijmegen, de Airborne Wandeltocht, het Gelders Orkest, de Zevenheuvelenloop.

4.8 Trots in Flevoland

In de jongste provincie van Nederland zegt een kwart van de Flevolandse trots te zijn op de inpoldering van hun provincie en Cornelis Lely wordt dan ook het vaakst genoemd als 'de grootste Flevolander'. Oudere inwoners van Flevolandse noemen vaker dan jongeren natuur en de weidsheid van het landschap als dingen waar ze trots op zijn. Jongeren noemen vaker de festivals die plaatsvinden in hun provincie, de nuchterheid van de mensen in Flevoland en het Walibi pretpark.

De natuur en het landschap worden ook veel genoemd in open antwoorden op de vraag wat men trots op Flevoland maakt. Het weidse uitzicht wordt genoemd: 'De vergezichten, ruime opzet en het omliggende landschap' en: 'De vergezichten en de bossen'.

Daarnaast is men trots op de bedrijvigheid en ondernemingszin in Flevoland, zoals het agrarische bedrijfsleven en economische mogelijkheden die vliegveld Lelystad biedt.

Tenslotte is men trots op de verscheidenheid die er in Flevoland is: 'Alle culturen leven door elkaar, dat spreekt mij aan. Daarom is Flevoland ook van niemand' en: 'Flevoland is één groot en uniek kunstwerk'.

Tabel 4.9

Hieronder ziet u een aantal zaken waar inwoners van Flevoland trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Flevoland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Flevoland, I&O Panel en NOS data, n = 2.022)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Natuur / landschap / ruimte / water	42%	31%	34%	38%	48%	50%
Nieuw land gemaakt uit zee (inpoldering)	25%	22%	25%	28%	25%	21%
Ruimte, vlakte, weidsheid van het landschap	16%	8%	12%	15%	20%	18%
Agrarische sector / onze boeren	14%	14%	14%	15%	13%	17%
Rust	11%	5%	11%	11%	14%	12%
Oostvaardersplassen	10%	8%	7%	10%	12%	10%
Batavia Stad	7%	11%	5%	7%	6%	8%
Festivals (zoals Lowlands en andere evenementen)	6%	18%	8%	6%	3%	1%
Steden (Almere, Lelystad, etc.)	6%	7%	9%	6%	5%	4%
Diversiteit	5%	7%	9%	4%	5%	2%
Nuchterheid	5%	14%	5%	5%	4%	3%
Gemeenschapszin	4%	3%	6%	3%	4%	5%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	4%	5%	5%	5%	3%	5%
Visserij	3%	1%	5%	4%	3%	2%
Walibi	2%	14%	2%	2%	0%	0%
Almere City FC (voetbal)	2%	4%	3%	2%	1%	1%
Taal / dialect	2%	6%	3%	2%	1%	1%
Humor	1%	0%	0%	1%	0%	1%
Onze muziek / onze bands	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Onze sporthelden	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Anders	5%	4%	7%	5%	4%	4%
Geen van deze	7%	2%	7%	7%	7%	7%
Weet ik niet	1%	0%	0%	1%	1%	1%

4.9 Trots in Utrecht

Mensen in Utrecht zijn vaak trots op de stad Utrecht, de Dom en de natuur in hun provincie. Jongeren geven vaker aan dat ze trots zijn op de stad Utrecht en de Dom, en zijn ook vaker trots op FC Utrecht en de nuchterheid van mensen in hun provincie. Oudere inwoners van Utrecht zijn vaker trots op de natuur, de grachten en het cultureel erfgoed van hun provincie. Anton Gesink wordt het vaakst als grootste Utrechenaar genoemd.

In open antwoorden op de vraag wat men trots op Utrecht maakt wordt de Domtoren veel genoemd. Ook de natuur, de bossen en landgoederen in Utrecht worden vaak genoemd: 'De natuur in de Vechtstreek is prachtig. Weilanden, bossen, rivieren en meren allemaal met elkaar verbonden. Daar mogen we trots op zijn, en moeten we heel erg voorzichtig mee omgaan'. Ook FC Utrecht maakt mensen trots, met hun oerkreet "Uuuuuuuuu" die van de tribunes klinkt.

Tabel 4.10

Hieronder ziet u een aantal zaken waar Utrechters trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Utrecht bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Utrecht, I&O Panel en NOS data, n = 1.217)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Stad Utrecht	35%	37%	41%	44%	27%	25%
De Dom (stad Utrecht)	23%	22%	31%	21%	25%	16%
Natuur	18%	10%	11%	20%	17%	25%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	14%	7%	12%	14%	16%	18%
Utrechtse Heuvelrug	14%	14%	15%	16%	11%	15%
FC Utrecht (Voetbal)	10%	25%	8%	10%	11%	3%
Grachten	10%	7%	6%	9%	10%	15%
Andere steden (Amersfoort, Veenendaal, Zeist, etc.)	9%	9%	8%	10%	8%	9%
Diversiteit	8%	9%	7%	6%	7%	11%
Nuchterheid	7%	10%	11%	4%	7%	4%
Grebbeinie / Grebbeberg	4%	4%	3%	5%	2%	2%
Humor	4%	5%	7%	1%	6%	1%
Vockingworst	3%	6%	4%	2%	3%	3%
Waterlinie forten	3%	0%	1%	5%	3%	4%
Gemeenschapszin	2%	1%	2%	3%	2%	1%
Prinses Maxima Centrum	2%	3%	1%	1%	4%	2%
Rust	2%	3%	2%	1%	0%	3%
Taal / dialect	2%	2%	5%	3%	1%	1%
Onze muziek / onze bands	1%	0%	2%	1%	0%	1%
Streekbieren	1%	3%	1%	2%	2%	0%
Onze sporthelden	0%	2%	0%	0%	0%	0%
Anders	4%	9%	2%	4%	5%	3%
Geen van deze	6%	0%	5%	3%	10%	8%
Weet ik niet	1%	0%	1%	0%	1%	2%

4.10 Trots in Noord-Holland

Waar is men trots op in Noord-Holland? Evenals in andere provincies is men vaak trots op de natuur en nuchterheid van hun provincie. Maar ook de steden in Noord-Holland, de open cultuur en geschiedenis van hun provincie en het voetbal van Ajax en AZ maakt mensen in Noord-Holland trots. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat Johan Cruyff het vaakst als grootste Noord-Hollander genoemd wordt. Jongeren in Noord-Holland zijn vaker trots op het dialect, de nuchterheid en het harde werken van mensen in hun provincie. Ouderen zijn vaker trots op de natuur en de kust en het duinlandschap.

Tabel 4.11

Hieronder ziet u een aantal zaken waar inwoners uit Noord-Holland trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Noord-Holland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Noord-Holland, I&O Panel en NOS data, n = 1.771)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Zee, kust, duinen	31%	15%	24%	39%	33%	32%
Nuchterheid	20%	33%	18%	17%	17%	22%
Stad Amsterdam	15%	8%	16%	19%	16%	13%
Andere steden (Alkmaar, Haarlem, Zaanstad, etc)	15%	17%	16%	20%	11%	15%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	15%	11%	13%	15%	18%	17%
De open cultuur (werelds, vooroplopend, er kan veel)	11%	12%	12%	10%	13%	11%
Ajax (voetbal)	10%	8%	12%	10%	10%	10%
Natuur	9%	3%	8%	10%	9%	10%
Bollenvelden	8%	10%	10%	6%	9%	8%
Hard werken	7%	15%	10%	4%	6%	4%
AZ (voetbal)	6%	9%	8%	6%	4%	4%
Diversiteit	5%	5%	5%	5%	8%	5%
Schiphol	5%	9%	7%	3%	4%	4%
Humor	4%	5%	2%	3%	4%	5%
Taal / dialect	4%	12%	6%	3%	2%	2%
Gemeenschapszin	3%	0%	1%	2%	3%	6%
Rust	3%	2%	4%	2%	3%	3%
Grachten	2%	2%	4%	3%	2%	1%
Kaas	2%	2%	6%	2%	1%	2%
Toeristentrekkers als Volendam, Edam, Zaanse schans	2%	4%	1%	2%	1%	1%
Onze muziek / onze bands	1%	2%	2%	2%	1%	0%
Onze sporthelden	0%	1%	0%	0%	0%	1%
Anders	2%	3%	4%	3%	1%	0%
Geen van deze	3%	0%	1%	3%	4%	6%
Weet ik niet	1%	1%	1%	0%	1%	2%

4.11 Trots in Zuid-Holland

Jongeren in Zuid-Holland zijn vaker trots op de stad Rotterdam en het Rotterdamse dialect. Ook het voetbal van Feyenoord en ADO Den Haag maakt de jongeren trots. Oudere inwoners van Zuid-Holland zijn vaak trots op de zee, de kust en de natuur van Zuid-Holland. Ze zijn ook trots op de Havens van Rotterdam en de cultuur van hun provincie.

Tabel 4.12

Hieronder ziet u een aantal zaken waar inwoners uit Zuid-Holland trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Zuid-Holland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Zuid-Holland, I&O Panel en NOS data, n = 2.121)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Zee, kust, duinen	22%	8%	19%	24%	25%	22%
Stad Rotterdam (Skyline, binnenstad, etc.)	18%	27%	34%	17%	11%	12%
Feyenoord (voetbal)	14%	19%	12%	12%	13%	17%
Havens Rotterdam	13%	11%	11%	11%	15%	16%
De open cultuur (werelds, vooroplopend, er kan veel)	11%	10%	16%	12%	8%	11%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	9%	6%	8%	10%	10%	8%
Dialect Rotterdams	8%	19%	6%	8%	6%	7%
Hollandse cultuur (Vlaggetjesdag, intocht Sinterklaas)	8%	7%	2%	7%	13%	10%
Stad Den Haag (Skyline, binnenstad, etc.)	8%	8%	8%	11%	7%	3%
Diversiteit / multicultureel	7%	5%	14%	7%	5%	7%
Groene Hart	7%	1%	4%	8%	8%	8%
Natuur(gebieden)	7%	3%	2%	7%	8%	8%
Nuchterheid	6%	13%	5%	7%	6%	4%
ADO Den Haag (voetbal)	5%	11%	7%	3%	4%	5%
Dialect Haags	5%	7%	4%	4%	5%	3%
Andere steden (Delft, Dordrecht, Gouda, Leiden, Zoetermeer, etc)	5%	4%	3%	4%	4%	7%
Bollenvelden	4%	3%	0%	3%	6%	6%
Hard werken	3%	4%	4%	3%	3%	2%
Humor	3%	0%	4%	2%	5%	4%
Koningshuis	3%	7%	1%	3%	4%	4%
Leidens Ontzet (3 Oktober)	3%	6%	6%	1%	2%	2%
Delfts Blauw	2%	2%	1%	2%	2%	3%
Gemeentemuseum Den Haag	2%	1%	0%	2%	2%	3%
Goudse kaas / stroopwafels / kaarsen	2%	0%	4%	1%	2%	2%
Haagse markt	2%	2%	0%	1%	2%	3%
Gemeenschapszin	1%	0%	0%	0%	1%	1%
Onze muziek / onze bands	1%	0%	1%	1%	0%	0%
Parkpop Den Haag	1%	0%	0%	1%	1%	1%
Rivieren	1%	3%	1%	0%	1%	2%
Sparta (voetbal)	1%	1%	2%	1%	1%	2%
Dialect anders	0%	3%	0%	0%	0%	0%
Excelsior (voetbal)	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Gouds plateel (aardewerk)	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Onze sporthelden	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Rust	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Anders	3%	1%	5%	4%	3%	2%
Geen van deze	3%	3%	2%	3%	3%	2%

Ahmed Aboutaleb wordt het vaakst als grootste Zuid-Hollander genoemd. Vaker nog dan Koning Willem-Alexander!

In de open antwoorden wordt de stad Rotterdam veel genoemd. Mensen zijn trots op hoe de stad eruitziet: 'Het Rotterdamse naoorlogse centrum, met alle hoogbouw en bruggen, creëert een wereldstad' en: 'De skyline in de nacht blijft keer op keer bijzonder wanneer je over de Erasmusbrug rijdt. Keer op keer Kippenvel'. De natuur wordt genoemd: 'Delft, Dordrecht en de natuur rond de rivieren' en: 'Elke meter die ik wandel, geniet ik'.

Zuid-Hollanders zijn vooral op hun eigen steden (en de rijke geschiedenis) trots, zoals Rotterdam, Den Haag, Dordrecht, Delft en Leiden. Ook specifieke plekken en gebieden zijn populair, zoals Binnenhof en de bollenvelden. Men is ook trots op de architectuur. Gevoel van trots omschreven door een Rotterdammer: 'Als ik de skyline van Rotterdam zie, dan denk ik: ben ik weer thuis.' Hetzelfde geldt voor de Hagenaar/Hagenees.

Bovendien zijn mensen trots op hoeveel er te doen is in hun provincie: 'Er is altijd veel te doen en te bekijken in de musea' en: 'In de steden van Zuid-Holland worden vaak evenementen georganiseerd, er is altijd wel ergens iets leuks te doen'. Ook is er veel trots op de sport in de provincie, zoals op Feyenoord, Sparta, ADO Den Haag, maar ook op lokale sportclubs, zoals SVV Scheveningen, Haag Atletiek, Haagsche Rugby Club, handbalvereniging Quintus en vv Katwijk.

Ook de diversiteit en Rotterdam als multiculturele stad maakt Rotterdammers trots. Rotterdammers hebben veel verschillende afkomsten en overtuigingen, maar: 'Je bent Eerst Rotterdammert, dan pas je etniciteit'. De rijke keuken draagt daar zeker aan bij: 'Rotterdam heeft veel verschillende eetgelegenheden van velen culturen' en: 'Het multicultivoedsel dat de samenleving meebrengt'. Zuid-Hollanders zijn recht door zee en recht voor z'n raap: 'Ze hebben een grote bek, maar wel een klein hartje'. Trots is er ook op de Zuid-Hollandse kust met de zee, strand en duinen. Verder is wordt de natuur zoals het Groene Hart, Broekpolder, Reeuwijkse Plassen en de Biesbosch genoemd.

4.12 Trots in Zeeland

Veel Zeeuwen zijn trots op de natuur van hun provincie. Nuchterheid en hard werken zijn dingen waar jongeren in Zeeland vaak trots op zijn, terwijl ouderen veel vaker het meest trots op de Deltawerken zijn. Ook de wapenspreuk van Zeeland 'Luctor et Emergo', de rust en geschiedenis van Zeeland maakt mensen in Zeeland trots. Michiel de Ruyter wordt het vaakst als de grootste Zeeuw genoemd.

Uit zichzelf noemen Zeeuwen het vaakst de Zee en het strand als datgene wat hen trots maakt op hun provincie. Ook de Zeeuwse dialecten, 'De Zeeuwse taele is de mooiste van allemaal!', de nuchtere en vriendelijke aard van de mensen maakt Zeeuwen trots op hun provincie. Tenslotte worden de Zeeuwse mosselen genoemd en de schoonheid van steden als Middelburg en Goes.

Tabel 4.13

Hieronder ziet u een aantal zaken waar Zeeuwen trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Zeeland bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Zeeland, I&O Panel en NOS data, n = 1.328)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Zee, kust, duinen	44%	38%	48%	50%	45%	40%
Nuchterheid	22%	32%	26%	21%	21%	21%
Deltawerken	18%	3%	5%	13%	17%	31%
Luctor et Emergo (wapenspreuk Zeeland: 'ik worstel en kom boven')	18%	21%	15%	21%	14%	17%
Natuur	17%	14%	13%	22%	19%	15%
Rust	15%	11%	13%	15%	18%	16%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	13%	12%	11%	14%	14%	11%
Taal / Dialect	10%	33%	11%	5%	9%	9%
Mosselen, oesters, zeekraal	7%	4%	7%	6%	6%	10%
Steden (Middelburg, Goes, Vlissingen, etc)	6%	6%	4%	7%	6%	7%
Gemeenschapszin	5%	4%	6%	7%	5%	4%
Hard werken	5%	6%	13%	4%	5%	3%
Bløf	3%	6%	4%	1%	3%	3%
Onze muziek / onze bands	2%	0%	3%	3%	2%	1%
Humor	1%	0%	5%	2%	1%	1%
Racoon	1%	0%	1%	2%	1%	2%
Onze sporthelden	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Anders	2%	0%	2%	2%	3%	1%
Geen van deze	1%	0%	3%	0%	2%	1%
Weet ik niet	0%	0%	2%	0%	0%	0%

4.13 Trots in Noord-Brabant

Inwoners van Noord-Brabant zijn vaak trots op de gemoedelijkheid en Bourgondische levensstijl in hun provincie. Het carnaval is erg populair bij de jongeren in Noord-Brabant en ook de nuchterheid, PSV en de steden in Noord-Brabant maken jongeren relatief vaak trots op hun provincie. Oudere Brabanders daarentegen noemen vaker de slimme en innovatieve bedrijven in hun provincie (zoals ASML en Philips) en de natuurgebieden als dingen die hen trots maken op Noord-Brabant. Guus Meeuwis wordt het vaakst als grootste Brabander genoemd.

In de open antwoorden wordt de economie en innovatie in Noord-Brabant ook genoemd als iets wat Brabanders trots maakt: 'Brabant heeft een bloeiende maakindustrie en met Eindhoven Brainport lopen we voorop in de technische ontwikkelingen. Vooral bedrijven als Philips, VDL en ASML'. Het carnaval wordt genoemd: 'Een evenement dat zorgt voor verbondenheid binnen kleine gemeenschappen en een evenement wat tekenend is voor deze omgeving. In een tijd van veel individualisme vind ik dit een mooi feest van saamhorigheid'. Men waardeert ook de bourgondische mentaliteit van de provinciegenoot: 'Gemoedelijk, gezellig, gastvrij en bourgondisch. Maar ook: Doe maar gewoon dan doe je gek genoeg'. Verder noemen Brabanders de zachte G, het worstenbroodje en de sportieve successen van PSV als dingen die hen trots maken.

Tabel 4.14

Hieronder ziet u een aantal zaken waar Brabanders trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Noord-Brabant bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Noord-Brabant, I&O Panel en NOS data, n = 2.742)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Gemoedelijkheid / Bourgondische levensstijl	57%	46%	55%	65%	56%	55%
Carnaval	20%	46%	35%	21%	14%	11%
Brainport/slimme en innovatieve bedrijven	19%	12%	13%	16%	21%	26%
Natuurgebieden (Biesbosch, de Peel en Kempen, Loonse en Drunense Duinen)	18%	7%	10%	13%	22%	26%
Taal / Dialect	9%	8%	11%	8%	9%	8%
Efteling	8%	9%	10%	8%	6%	8%
Nuchterheid	8%	13%	12%	7%	8%	4%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	8%	7%	3%	7%	10%	12%
PSV (voetbal)	8%	11%	6%	10%	8%	7%
Gemeenschapszin	6%	3%	4%	6%	7%	6%
Steden (Eindhoven, Den Bosch, Breda, Tilburg, etc)	6%	11%	10%	5%	5%	4%
Hard werken	5%	2%	5%	4%	5%	5%
Humor	5%	5%	6%	6%	6%	3%
Worstenbroodjes	4%	7%	5%	4%	3%	4%
NAC Breda (voetbal)	2%	3%	2%	1%	1%	1%
Ondernemerszin	2%	1%	2%	2%	3%	2%
Onze muziek / onze bands	1%	1%	2%	1%	1%	1%
Onze sporthelden	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Willem II (voetbal)	1%	1%	1%	2%	0%	2%
Anders	1%	0%	1%	2%	1%	0%
Geen van deze	2%	1%	1%	2%	1%	2%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Brabanders zijn ook trots op de historische binnesteden van Den Bosch en Breda: 'Als er zelfs mensen van over de grens komen shoppen tsja...' en zijn trots op het Brabantse landschap, met veel bos, heide en andere natuurgebieden zoals de Biesbosch en de Loonse en Drunense duinen: 'Ben altijd weer blij als ik de afwisseling in natuur in Brabant zie'.

4.14 Trots in Limburg

De gemoedelijkheid en Bourgondische levensstijl, het Limburgs en het carnaval zijn de belangrijkste dingen die Limburgers trots maken op hun provincie. Oudere Limburgers noemen ook vaak de natuurgebieden en geschiedenis van regio. Jongeren geven vaker aan ook trots te zijn op hun provincie vanwege de Limburgse vlaai en de nuchterheid van mensen in Limburg. Toon Hermans wordt het vaakst genoemd als de grootste Limburger.

Uit open antwoorden komen vooral twee zaken naar voren waar Limburgers trots op zijn: carnaval en de taal. Vastelaovend, zoals de Limburgers het noemen, is een traditie die ervoor zorgt dat je je maximaal verbonden voelt met je omgeving. Iedereen uit diezelfde plaats weet hoe het gevierd wordt en dat verbindt.

Het dialect is iets wat gekoesterd moet worden volgens veel Limburgers. De zachte *g* geeft de bewoners iets eigens. Verder wordt de bourgondische levensstijl en Maastricht genoemd als dingen waar Limburgers trots op zijn. De provinciehoofdstad is volgens veel Limburgers gezellig en bourgondisch, 'Maastricht heeft een rijke historie en dat moet gekoesterd worden'.

Tabel 4.15

Hieronder ziet u een aantal zaken waar Limburgers trots op kunnen zijn. Op welk fenomeen uit Limburg bent u het meest trots? (max 2 antwoorden). (Basis alle respondenten uit Limburg, I&O Panel en NOS data, n = 3.222)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
	%	%	%	%	%	%
Gemoedelijkheid / Bourgondische levensstijl	42%	27%	45%	46%	46%	40%
Carnaval	30%	52%	38%	36%	25%	17%
Taal / Dialect	27%	28%	30%	27%	25%	28%
Natuurgebieden	21%	8%	16%	19%	24%	27%
Onze geschiedenis, cultureel erfgoed	17%	5%	10%	15%	20%	24%
Limburgse Vlaai	8%	16%	10%	6%	5%	8%
Steden (Maastricht, Roermond, Sittard, Venlo, etc.)	8%	7%	6%	7%	8%	12%
Gemeenschapszin	4%	5%	4%	3%	4%	4%
Nuchterheid	4%	9%	6%	3%	3%	2%
Onze muziek / onze bands	4%	3%	2%	4%	3%	5%
Pinkpop (popfestival)	4%	7%	4%	6%	3%	2%
Rust	4%	3%	5%	4%	4%	4%
Schuttersfeesten	4%	2%	3%	4%	5%	4%
Humor	3%	4%	2%	2%	3%	4%
Fortuna Sittard (voetbal)	2%	3%	3%	2%	1%	1%
Roda JC (voetbal)	2%	3%	2%	3%	2%	2%
Hard werken	1%	3%	1%	0%	1%	1%
MVV Maastricht (voetbal)	1%	1%	1%	1%	0%	1%
Onze sporthelden	1%	1%	1%	1%	0%	0%
VVV Venlo (voetbal)	1%	2%	2%	1%	1%	1%
Ondernemerszin	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Fortuna Sittard (voetbal)	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Anders	2%	2%	2%	2%	3%	2%
Geen van deze	1%	0%	1%	1%	2%	1%
Weet ik niet	0%	1%	0%	0%	0%	0%

4.15 De grootste provinciegenoot

Op de vraag 'Wie is voor u de grootste provinciegenoot?' kunnen vooral Friezen en Zeeuwen een antwoord geven (tabel 4.16). Dit zijn ook provincies waar een duidelijke 'winnaar' naar voren komt: in Zeeland wordt Michiel de Ruyter door 45 procent genoemd en in Friesland wordt Grutte Pier als de grootste Fries genoemd, door 36 procent van degenen die iemand konden noemen (tabel 4.17).

Al met al het meest genoemd:

- Michiel de Ruyter (genoemd door 45% van degenen die iemand konden noemen, 23% van alle Zeeuwen)
- Grutte Pier (36%, 17% van alle Friezen)
- Herman Finkers (36%, 14% van alle Overijsselaars)
- Guus Meeuwis (36%, 13% van alle Brabanders)
- Ede Staal (27%, 9% van alle Groningers)
- Toon Hermans (20%, 9% van alle Limburgers)

Mensen in Gelderland vinden het moeilijk om echt één persoon aan te wijzen.

Tabel 4.16

Wie is voor u de grootste provinciegenoot?

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
kan iemand noemen	29%	33%	46%	38%	38%	22%	21%	29%	21%	20%	52%	36%	44%
kan niemand noemen	71%	67%	54%	62%	62%	78%	79%	71%	79%	80%	48%	64%	56%

Tabel 4.17

Wie is de grootste provinciegenoot? (% van degenen die een persoon konden noemen).

	De grootste:	Runners up:	
Groningen	Ede Staal (27%)	Arjen Robben (16%)	Aletta Jacobs (9%)
Friesland	Grutte Pier (36%)	Foppe de Haan (8%)	Abe Lenstra (7%) Doutzen Kroes (6%)
Drenthe	Daniel Lohues (12%)	Bartje (6%)	Relus ter Beek (5%)
Overijssel	Herman Finkers (36%)	Willem Wilmink (13%)	
Flevoland	Cornelis Lely (24%)	Annemarie Jorritsma (6%)	Ali B (4%)
Gelderland	Karel van Gelre (6%)	Clemens Cornielje (4%)	
Utrecht	Anton Gesink (20%)	Dick Bruna (8%)	Henk Westbroek (8%) Maarten van Rossem (6%)
Noord-Holland	Johan Cruyff (11%)	Eberhard van der Laan (9%)	Marco Borsato (5%) Leeghwater (4%)
Zuid-Holland	Ahmed Aboutaleb (20%)	Koning Willem-Alexander (10%)	Pim Fortuyn (5%) Erasmus (4%)
Zeeland	Michiel de Ruyter (45%)	Annie M.G. Schmidt (2%)	
Noord-Brabant	Guus Meeuwis (36%)	Frits Philips (11%)	Vincent van Gogh (5%)
Limburg	Toon Hermans (20%)	André Rieu (12%)	Frans Timmermans (8%) Max Verstappen (5%)

5

HOOFDSTUK

Schaamte

5. Schaamte

5.1 Schaamt u zich voor de provincie?

Schaamte voor de eigen provincie komt niet veel voor: ongeveer twee derde van de Nederlanders zegt zich nooit te schamen voor de provincie waar hij woont. In Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht en Zeeland schaamt men zich nog minder dan gemiddeld voor de eigen provincie.

Tabel 5.1

In hoeverre schaamt u zich voor de provincie waar u woont? (basis I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
steeds zeer	2%	3%	1%	0%	0%	4%	1%	1%	2%	3%	0%	1%	2%
soms zeer	5%	4%	0%	2%	3%	4%	1%	4%	5%	6%	4%	6%	7%
soms beetje	22%	28%	30%	16%	15%	22%	16%	16%	20%	22%	26%	29%	29%
nooit	65%	61%	66%	81%	80%	64%	76%	70%	63%	61%	68%	59%	59%
weet niet	6%	5%	2%	2%	2%	6%	6%	9%	10%	8%	2%	5%	2%

5.2 Waarvoor schaamt u zich?

Voor wat van hun provincie schamen mensen zich, als ze zich schamen?

Vaak zien we een spiegelbeeld van hetgeen waarop men trots is: als veel mensen trots zijn op de mentaliteit, scoort dat ook hoog als iets waarvoor men zich schaamt.

In Zuid-Holland en Zeeland schaamt men zich vaker voor de mentaliteit van de mensen, in Friesland en Limburg schaamt men zich vaker voor de taal van hun provincie. De inwoners van Flevoland schamen zich relatief vaak voor de binnenstad/ stadsgezicht van plaatsen in hun provincie en schamen zich ook relatief vaak voor de natuur in hun provincie. Limburgers schamen zich vaker voor bepaalde provinciegenoten.

Tabel 5.2

Waar schaamt u zich voor, als het gaat om uw provincie of regio? (basis I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Mentaliteit van de mensen	13%	14%	11%	8%	7%	13%	7%	12%	14%	18%	18%	15%	17%
Bedrijf / economie	4%	6%	4%	1%	3%	5%	1%	2%	5%	5%	5%	6%	3%
Taal / dialect	4%	7%	14%	4%	6%	0%	2%	2%	0%	1%	9%	2%	15%
Binnenstad / stadsgezicht / gebouw	3%	4%	0%	1%	2%	7%	3%	2%	5%	5%	1%	2%	4%
Cultuur / traditie / evenement / kunst / muziek	3%	2%	4%	1%	1%	3%	2%	2%	1%	3%	4%	3%	4%
Natuur	2%	0%	1%	0%	1%	8%	1%	1%	3%	3%	3%	4%	0%
Persoon	2%	0%	3%	1%	1%	1%	0%	1%	2%	2%	1%	1%	6%
Sport / sportclub	1%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%	2%	0%	1%	0%
Eten / specialiteit	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
ik schaam me niet	65%	61%	66%	81%	80%	64%	76%	70%	63%	61%	68%	59%	59%
weet niet	6%	5%	2%	2%	2%	6%	6%	9%	10%	8%	2%	5%	2%

5.3 Schaamte per provincie

Tussen de provincies is er verschil waar men zich voor schaamt: soms is het vooral de mentaliteit van de mensen en soms schaamt men zich voor de natuur in de provincie. Op basis van open antwoorden is er per provincie een beeld over waar men zich vooral voor schaamt.

Groningen

Groningers schamen zich soms voor een gebrek aan assertiviteit bij hun provinciegenoten: 'We laten te vaak ons kaas van het brood eten.' Ook schamen ze zich soms voor de mentaliteit van hun provinciegenoten. Volgens sommige Groningers wordt er veel geklaagd en is men af en toe zo nuchter dat gevoelens voor anderen niet overkomen. De blik mag soms wat meer naar buiten en minder op de eigen gemeenschap gericht worden: 'Het 'wat de boer niet kent, vreet hij niet'-principe'.

Friesland

De mentaliteit van provinciegenoten is iets waar Friezen trots op zijn, maar zich ook wel eens voor schamen. Men schaamt zich voor de koppigheid en stugheid van de Fries en voor acties zoals het blokkeren van de A7. Friezen ergeren er zich soms aan dat provinciegenoten niet willen veranderen of dat men niet voorzichtig omspringt met het Friese landschap: 'Het steunen van de boeren die de natuur meer en meer vernietigen. Laat ze zich eens verdiepen in de manier waarop hun pake omging met de natuur en zijn vee' en 'Wat denk je van al die boerenschuren die de laatste jaren zijn gebouwd. De mestlucht die in het voorjaar over de gehele provincie hangt'.

Ook het Fries als taal leidt soms tot schaamte: 'Wanneer personen op tv duidelijk Fries zijn en niet goed uit de verf komen, we komen dan dom over als Friezen zijnde'. Een ander stelt dat 'Heel vaak wordt iemand meteen uitgesloten als hij of zij dat Fries niet spreekt.'

Drenthe

Drenten schamen zich voor het gebrek aan voorzieningen in hun provincie. De leegloop in Drentse steden wordt genoemd, en dat je voor veel evenementen naar het westen moet. Ook het gemis van een hogeschool of universiteit in Drenthe leidt tot schaamte.

Daarnaast is er kritiek op de Provinciale Staten: 'De provincie heeft te veel een hap-snap beleid wat betreft sportvoorzieningen. Het duidelijkste is de soap van de ijsbaan die nooit gaat komen'. Dat is misschien niet alleen te wijten aan de provincie, maar ook een beetje aan de Drenten zelf. Of zoals een Drent zelf opmerkt: 'Er is weinig ambitie. Zelfverzekerdheid en ambitie worden gelabeld als arrogantie: iedereen moet vooral zijn plaats kennen. Dat is een enorme culturele rem'.

Uit de open antwoorden blijkt ook dat sommige Drenten zich schamen voor hoe de rest van Nederland naar hen kijkt: 'Soms heb ik het idee dat we als 'achtergebleven' gebied worden beschouwd' en: 'We worden vaak gezien als suffe boeren ten opzichte van grote steden'.

Overijssel

Voor sommige dingen in Overijssel schaamt men zich. Publieke projecten worden bijvoorbeeld genoemd: 'Er is hier vlakbij een station gebouwd in Stadshagen (Zwolle), deze is door fouten bij het spoor niet open, hier schaam ik mij voor als mensen vragen waarom ze niet naar dit station kunnen reizen terwijl hij wel af is en online staat'.

Mensen in Overijssel schamen zich soms om hoe er met de natuur omgegaan wordt, zoals het kappen van houtwallen. Ook voor de mentaliteit schaamt men zich af en toe, vanwege een gebrek aan assertiviteit: 'Twintenaars laten zich met bedrijven binnenhalen soms de kaas van het brood eten' maar ook vanwege bekrompen gedrag: 'Veel tokkies in Enschede met bijbehorende mentaliteit tegen asielzoekers' en 'Hier in de horeca zijn nog bijna geen vegetarische opties, daarvoor moet je in het westen zijn'.

Gelderland

Waar schamen mensen in Gelderland zich voor? In open antwoorden voor een aantal dingen genoemd waar men zich wel eens voor schaamt. Zo is er frustratie over hoe er gebouwd wordt: 'De infrastructuur is heel slecht. Zeker de A12, schandalig dat daar nog niks aan gedaan wordt' en: 'Het oorspronkelijke stadsgezicht wordt teveel aangetast door hoge nieuwbouw'.

Daarnaast schamen inwoners van Gelderland zich soms voor hun provinciegenoten: 'Soms zijn mensen wat verlegen en afstandelijk' en: 'Kneuterigheid en wereldvreemdheid van mensen'. Ook voor de Biblebelt, die voor een deel door Gelderland loopt, schamen mensen zich: 'Het Biblebelt gedrag: samenklitten en anderen uitsluiten'.

Een deel van de mensen in Gelderland is trots op hun dialect, een ander deel schaamt zich er soms voor: 'Het Achterhoeks, de rest van Nederland kan het niet verstaan. Zelfs in de rest van Gelderland is het niet te begrijpen.' En: 'Dat we vaak als boers pratend worden aangezien'.

Flevoland

Voor sommige dingen in Flevoland schamen mensen zich. Sommige inwoners van Flevoland beklagen zich over het gebrek aan cultuur en geschiedenis in hun provincie: 'De saaie uitstraling van steden en dorpen door gebrek aan oude historie' en: 'Lelystad en Almere zijn super lelijk en worden als synoniem voor Flevoland gezien. Er is maar één mooi dorp: Urk'.

Anderen schamen zich over hoe er met het land in Flevoland wordt omgegaan: 'Het gedoe over de Oostvaardersplassen', 'De hoeveelheid windmolens in onze provincie' en: 'De duurste grond van Nederland wordt opgeofferd voor natuur. M'n opa, die deze polder ontgonnen heeft, draait zich om in z'n graf'.

Tenslotte schamen sommigen zich voor de mentaliteit van hun provinciegenoten: 'Er is veel negativiteit, de "het is hier niks en zal nooit wat worden" mentaliteit' en: 'Sommigen zijn grof, hebben weinig respect, en bezigen harde taal en geluid'.

Utrecht

In Utrecht wordt de infrastructuur in de provincie veel genoemd. De infrastructuurprojecten in de regio die er nu zijn en nog gaan komen om mobiliteitsprobleem op te lossen zorgen voor een paradox. Men heeft er weinig vertrouwen in dat het goedkomt, maar ergert zich tegelijkertijd aan de slechte bereikbaarheid waardoor zulke projecten hard nodig zijn. De Uithoflijn die nog steeds niet rijdt en 100 miljoen euro meer gaat kosten wordt genoemd. "Onvermogen om een fatsoenlijke tramverbinding te realiseren en geen deugdelijke jaarrekening te kunnen presteren door het provinciebestuur."

Verantwoordelijk wethouder Van Hooijdonk (GL) wordt ook veel genoemd. Naast de Uithoflijn wordt haar beleid gezien als "automobilistje te pesten". Een Utrechenaar omschrijft het als "Het heiliger dan de

paus willen zijn op milieugebied, waarop wethouder van Hooijdonk helaas geen tegenwind krijgt en haar doorgedraaide programma vrijwel ongehinderd kan doordrukken."

Tenslotte schaamt men zich voor het aantasten van de natuur door ruimtegebrek om te bouwen: 'Bomenkap op de Heuvelrug (gebeurt onnodig veel)' en de bomenkap die nodig is voor bouwen van het verbreden van de A27 of woningen.

Zuid-Holland

Mensen in Zuid-Holland schamen zich als om het hun provincie gaat vooral voor hun provinciegenoten. In de open antwoorden wordt de mentaliteit van Zuid-Hollanders het vaakst genoemd: 'Zuid-Hollanders staan bekend om hun asociale en agressieve gedrag, brutaliteit, botheid, egoïsme, racistische opmerkingen, korte lontje, onbeschoftheid en onverdraagzaamheid. Vooral Hagenezen en Rotterdammers staan bekend om hun grote bek'.

Volgens de inwoners van Zuid-Holland is men in hun provincie wat afstandelijker en minder sociaal dan in de rest van het land: 'De botheid van mensen. De grote hoeveelheid simpele zielen die met een veel te grote mond, de meest kortzichtige kijk op de problematiek de menigte overschreeuwen' en: 'Hufferigheid komt vaker voor in de randstad dan elders'. Men schaamt zich ook voor dingen als vandalisme en het lastig van hulpverleners.

Mensen in Zuid-Holland schamen zich ook om de manier waarop er met natuur in hun provincie wordt omgesprongen. Er wordt veel volgebouwd: 'Er is bijna geen natuur meer, op steeds meer plekken waar natuur was ligt nu asfalt of er staan gebouwen' en er is veel vervuiling: 'Vervuiling door de industrie, maar ook lichtvervuiling door de kassen'.

Zeeland

Waar schaamt men zich voor in Zeeland? Zeeuwen noemen het dialect van hun provincie: 'Ik vind het vooroordeel-bevestigend, en zeker niet mooi klinken. Men schaamt zich ook voor Vlissingen: 'Vlissingen! Mijn stad, om zeep geholpen door de diverse volksvertegenwoordigers en de projectontwikkelaars van hun keuze. De ziel is weg. Aan de boulevard geboren, maar daar kom ik niet graag meer. En nog gaat de destructie voort. Alles wat ons dierbaar is, moet weg, zelfs de bomen'.

Noord-Brabant

Brabanders schamen zich ook wel eens voor dingen in hun provincie. De verbondenheid van mensen onderling lijkt af te nemen: 'Men heeft een steeds korter lontje. Verdragen steeds minder van elkaar' en: 'Er is steeds meer geweld. Het wordt steeds meer een ik-maatschappij'. Het carnaval wordt niet door iedereen gewaardeerd: 'Te vaak geassocieerd met veel zuipen, niet met traditie. Behalve in Breda en Den Bosch waar de cultuur 'echt' is'.

Daarnaast schamen mensen zich voor de criminaliteit in de provincie, die veelal samenhangt met de drugshandel: 'De XTC laboratoria die verspreid in schuren op het platteland te vinden zijn. Ook het bijkomende drugsafval en het dumpen daarvan'.

Tenslotte worden de binnensteden van Tilburg en Eindhoven lelijk gevonden: 'Een rommeltje aan moderne gebouwen in historische binnensteden. Afbraak in plaats van hergebruik, daardoor veel mooie oude bebouwing gesloopt'.

Limburg

De taal is datgene waar Limburgers zich het vaakst voor zeggen te schamen. Het komt soms raar over bij mensen buiten de regio. Sommigen vinden dat de Limburgers zelf beter hun best moeten doen om Algemeen Beschaafd Nederlands te spreken.

6

HOOFDSTUK

Taal en dialect

6. Taal/Dialect

Friezen en vooral Limburgers springen er uit wat het betreft het spreken van de taal van hun provincie: 31 procent van de Friezen en 45 procent van de Limburgers zegt dit thuis altijd te doen. Ook Zeeuwen spreken thuis relatief vaak het dialect van hun provincie: meer dan de helft zegt dit regelmatig te doen. In Utrecht, Noord- en Zuid-Holland geven mensen vaker aan nooit het dialect van hun provincie of regio thuis te spreken.

Tabel 6.1

Spreekt u thuis of met vrienden/familie de taal of het dialect van uw provincie of regio? (basis I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Altijd	20%	11%	31%	13%	12%	21%	9%	15%	17%	20%	27%	17%	45%
Meestal	14%	11%	25%	25%	22%	8%	10%	4%	5%	6%	24%	26%	21%
Soms	17%	28%	17%	25%	31%	9%	21%	11%	15%	8%	13%	25%	13%
Nooit	49%	50%	26%	37%	35%	62%	60%	69%	63%	66%	36%	32%	21%

HOOFDSTUK

Vakantie binnen of buiten de provincie

7. Vakantie binnen of buiten de provincie

Over het algemeen gaan Nederlanders niet vaak binnen hun eigen provincie op vakantie. Friezen en Gelderlanders doen dit nog het vaakst, met respectievelijk 6 en 5 procent. Drenten gaan relatief vaak in Nederland op vakantie, terwijl mensen in Noord-Holland vaak buiten Nederland op vakantie gaan.

Tabel 7.1

Was u in 2018 op 'stedentrip' (met overnachting) of vakantie? Zo ja, waar? (basis I&O Panel, allen, n=3.557)

	Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
In mijn eigen provincie	4%	2%	6%	5%	3%	0%	5%	1%	4%	4%	2%	4%	4%
In Nederland, buiten mijn provincie	30%	32%	26%	35%	41%	26%	32%	31%	31%	34%	24%	28%	28%
Buiten Nederland, in Europa	43%	39%	42%	38%	45%	49%	47%	47%	47%	41%	42%	41%	43%
Buiten Europa	10%	6%	9%	8%	4%	7%	8%	9%	13%	8%	10%	8%	11%
Nee, ik was niet met vakantie	29%	37%	29%	27%	28%	27%	27%	23%	24%	29%	32%	32%	31%

8

HOOFDSTUK

Beelden over provincies

8. Beelden over provincies

Een meerderheid van de inwoners van Friesland, Drenthe, Gelderland, Zeeland en Limburg vindt hun provincie de mooiste van Nederland. Over het algemeen vindt meer dan helft van de Nederlanders dat in hun provincie men zeer gastvrij is naar mensen van buiten de provincie. In Friesland, Zeeland en Noord-Brabant vindt zelfs meer dan drie kwart dat men zeer gastvrij is naar mensen van buiten de provincie. Tegelijkertijd vinden Zeeuwen ook relatief vaak dat er teveel toeristen naar hun regio komen, al vinden inwoners van Noord-Holland dit nog vaker. Inwoners van Groningen, Overijssel, Flevoland en Noord-Brabant zijn het vaker oneens met de stelling dat er teveel toeristen naar hun regio komen.

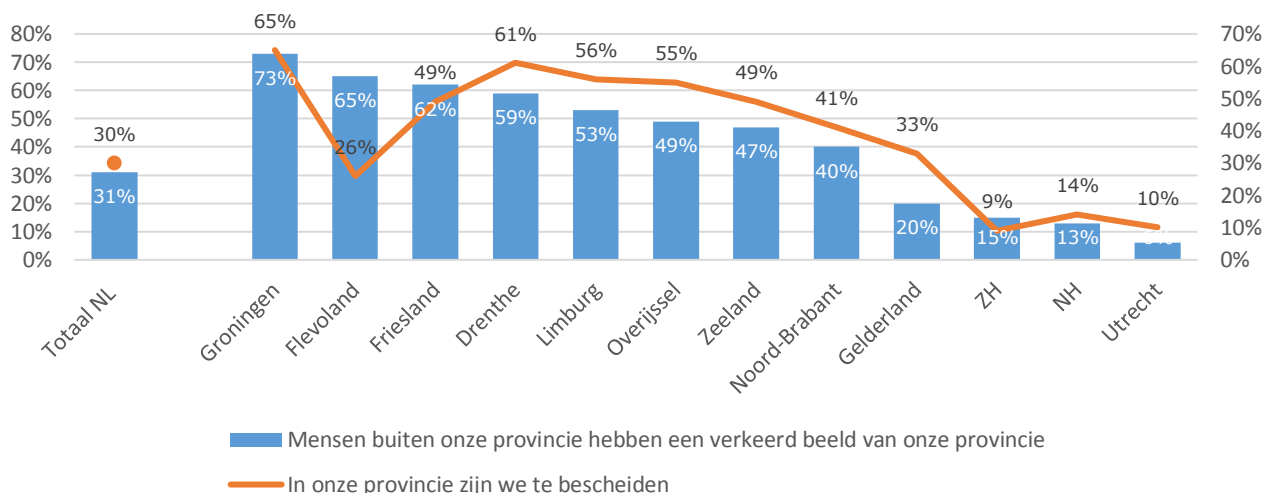
In Noord- en Zuid-Holland is ongeveer de helft van de inwoners van mening dat hun provincie voldoende aandacht van de Nederlandse politiek en media krijgt. Inwoners van Groningen, Drenthe, Overijssel, Zeeland en Limburg zijn vaker van mening dat hun provincie juist onvoldoende aandacht van de media en politiek krijgt.

De inwoners van Groningen, Drenthe, Flevoland en Limburg vinden vaak dat hun provincie op een negatieve en stereotype manier worden neergezet in de media. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat inwoners van deze provincies ook vaak vinden dat mensen van buiten de provincie een verkeerd beeld hebben. Vooral mensen uit Friesland en Flevoland vinden dat mensen van buiten een verkeerd beeld van hun provincie hebben.

In Groningen, Drenthe, Overijssel en Limburg vinden mensen ook dat ze in hun provincie te bescheiden zijn. Inwoners van Noord- en Zuid-Holland zijn het hier vaker mee oneens, in Utrecht (10%), Noord-Holland (14%) en Zuid-Holland (9%) vindt een klein deel van de inwoners dat mensen in hun bevolking te bescheiden zijn.

Figuur 8.1

In onze provincie zijn we te bescheiden (oranje) en Mensen buiten onze provincie hebben een verkeerd beeld van onze provincie (blauw) (% eens met de stelling)

Tabel 8.1

Tot slot nog enkele stellingen over provincies en regio's. Kunt u aangeven in hoeverre u het hier mee eens of oneens bent? (basis I&O Panel, allen, n=3.557)

Trots / gastvrij		Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zee-land	Noord-Brab.	Limburg
Onze provincie is de mooiste provincie van Nederland	eens	35%	42%	57%	59%	45%	21%	54%	18%	19%	15%	64%	48%	57%
	neutraal	39%	42%	33%	31%	40%	33%	31%	51%	48%	40%	31%	40%	31%
	oneens	20%	14%	7%	6%	9%	40%	9%	23%	27%	40%	5%	8%	7%
	weet niet	6%	1%	4%	4%	6%	6%	7%	8%	6%	4%	1%	4%	5%
In onze provincie zijn wij zeer gastvrij naar mensen van buiten de provincie	eens	57%	70%	79%	74%	71%	51%	61%	40%	52%	39%	79%	76%	66%
	neutraal	24%	18%	16%	21%	19%	24%	21%	30%	27%	33%	10%	15%	24%
	oneens	8%	8%	1%	3%	2%	8%	4%	6%	9%	12%	7%	5%	7%
	weet niet	11%	4%	4%	3%	8%	16%	14%	23%	12%	16%	4%	4%	3%
Er komen te veel toeristen naar onze regio / stad	eens	24%	12%	14%	24%	15%	8%	18%	17%	43%	23%	35%	10%	24%
	neutraal	29%	29%	35%	23%	28%	22%	28%	31%	27%	33%	28%	27%	32%
	oneens	42%	56%	48%	49%	52%	63%	47%	43%	25%	38%	37%	58%	38%
	weet niet	6%	3%	3%	5%	5%	7%	7%	9%	5%	5%		5%	6%
Beelden / aandacht		Totaal NL	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	NH	ZH	Zee-land	Noord-Brab.	Limburg
Onze provincie krijgt voldoende aandacht van de Nederlandse politiek	eens	32%	17%	23%	11%	11%	25%	22%	37%	47%	56%	15%	23%	11%
	neutraal	29%	16%	31%	26%	28%	35%	34%	35%	27%	25%	18%	31%	25%
	oneens	27%	65%	39%	57%	50%	27%	27%	9%	11%	7%	63%	35%	56%
	weet niet	12%	2%	6%	6%	11%	12%	17%	19%	15%	12%	5%	11%	8%
Onze provincie krijgt voldoende aandacht in de landelijke media	eens	40%	37%	45%	24%	21%	31%	35%	40%	56%	59%	20%	34%	17%
	neutraal	31%	24%	32%	33%	29%	39%	32%	32%	29%	25%	32%	36%	34%
	oneens	18%	39%	20%	38%	41%	19%	20%	7%	4%	5%	43%	22%	42%
	weet niet	10%	0%	3%	5%	9%	11%	13%	20%	11%	12%	5%	8%	7%
Onze provincie wordt vaak op een negatieve manier als stereotype neergezet in de landelijke media	eens	28%	65%	42%	51%	35%	55%	10%	7%	10%	13%	32%	38%	62%
	neutraal	29%	25%	34%	25%	26%	20%	25%	20%	32%	35%	43%	32%	24%
	oneens	33%	10%	20%	21%	30%	18%	53%	61%	44%	37%	19%	22%	8%
	weet niet	11%	1%	4%	3%	9%	7%	11%	12%	15%	15%	7%	8%	5%
Mensen buiten onze provincie hebben een verkeerd beeld van onze provincie	eens	31%	73%	62%	59%	49%	65%	20%	6%	13%	15%	47%	40%	53%
	neutraal	30%	18%	26%	21%	28%	13%	26%	30%	38%	36%	36%	31%	27%
	oneens	19%	5%	9%	12%	14%	12%	31%	29%	23%	24%	10%	16%	12%
	weet niet	19%	3%	4%	8%	9%	10%	23%	35%	26%	26%	8%	13%	9%
In onze provincie zijn we te bescheiden	eens	30%	65%	49%	61%	55%	26%	33%	10%	14%	9%	49%	41%	56%
	neutraal	33%	30%	31%	26%	31%	35%	35%	40%	33%	32%	38%	33%	28%
	oneens	25%	4%	14%	9%	10%	23%	17%	29%	41%	45%	10%	17%	12%
	weet niet	12%	1%	6%	4%	5%	16%	16%	22%	13%	13%	4%	9%	4%